

Peli Alkaa

Olet kahdeksannella luokalla. Aloita valitsemalla keskiarvosi, jolla jatkat yhdeksännelle luokalle.

1. 6,5
2. 7,8
3. 9

1. Keskiarvosi ei ole kovin hyvä, ja nyt on syytä pohtia, miten paljon olet valmis tekemään töitä sen nostamiseksi siirtyessäsi yhdeksännelle luokalle?

Vaihtoehto 1: Tsemppaan ja keskityn koulunkäyntiin nostaakseni keskiarvoani (siirry ruutuun 22)

Vaihtoehto 2: Jatkan koulunkäyntiä entiseen malliin (siirry ruutuun 27)

Vaihtoehto 3: Koulu ei kiinnosta. (siirry ruutuun 32)

2. Sinulla on hyvä keskiarvo. Oletko miettinyt, mihin haluat jatkaa peruskoulun jälkeen? Riittääkö keskiarvosi siihen? Yhdeksännelle luokalle siirtyessäsi sitä on syytä miettiä.

Vaihtoehto 1: Tsemppaan ja keskityn koulunkäyntiin täysillä nostaakseni päättötodistuksen keskiarvoa vielä paremmaksi. (siirry ruutuun 37)

Vaihtoehto 2: Jatkan koulunkäyntiä entiseen malliin, se on sujunut niin hyvin, ettei opiskelua ole tarvetta muuttaa. (siirry ruutuun 22)

Vaihtoehto 3: Koulunkäynti alkaa tuntua puurtamiselta, en jaksa panostaa siihen enää yhtä paljon kuin aikaisemmin. (siirry ruutuun 27)

3. Keskiarvosi on todella hyvä, ja opiskeluun panostamalla sinulla on valinnanvaraa toisen asteen opintoihin hakiessa. Nyt yhdeksännelle luokalle siirtyessä arvosanojen merkitys korostuu, mikäli haluat tiettyyn jatko-opintopaikkaan.

Vaihtoehto 1: Tsemppaan ja keskityn koulunkäyntiin vielä enemmän nostaakseni keskiarvoani. Haluan saada mahdollisimman hyvän päättötodistuksen. (siirry ruutuun 41)

Vaihtoehto 2: Jatkan koulunkäyntiä entiseen malliin, se on sujunut niin hyvin, ettei opiskelua ole tarvetta muuttaa. (siirry ruutuun 37)

Vaihtoehto 3: Koulunkäynti alkaa tuntua puurtamiselta, en jaksa panostaa siihen enää yhtä paljon kuin aikaisemmin. (siirry ruutuun 22)

4. Koulunkäynti ei kiinnosta sinua yhtään ja sinulle kertyy 9. luokan aikana hirveästi poissaoloja. Kehotuksista huolimatta laiminlyöt koko yhdeksännen luokan ja keväällä todellisuus tulee vastaan, kun olet yksi niistä muutamista luokallasi, jotka eivät päättötodistusta saaneet. Tästä huolimatta oppivelvollisuutesi jatkuu ja syksyllä löydät itsesi 10 luokalta. (Siirry ruutuun 10)

5. **Kuin ihmeen kaupalla ja opettajien armosta saat keväällä päättötodistuksen, jossa keskiarvosi on juuri vitosen yläpuolella. Aiemmin keväällä sinun oli kuitenkin täytynyt yhteishaussa miettiä, mihin olisit jatkanut huolimatta siitä millaisen todistuksen keväällä lopulta saat.**

Vaihtoehto 1: Koulunkäynti ei kiinnostanut minua yläasteella, eikä kiinnosta nytkään. En aio hakea mihinkään yhteishaussa vaan keskityn oleelliseen eli kavereiden kanssa hengailuun. (Siirry ruutuun 11)

Vaihtoehto 2: Päättötodistukseni keskiarvo ei tule riittämään siihen kouluun, minne haluaisin, joten lähden 10-luokalle nostamaan keskiarvoani. (Siirry ruutuun 12)

Vaihtoehto 3: Haen yhteishaussa niin ammattikouluun kuin lukioon huolimatta siitä, että keskiarvoni on todella huono. Ehkä tuurilla pääsen johonkin kouluun. (siirry ruutuun 46)

6. **Peruskoulun päättötodistuksesi keskiarvoksi näyttää tulevan 6,6. Yhteishaut ovat tulossa ja mietit mitä aiot niiden suhteen tehdä.**

Vaihtoehto 1: Haen ammattikouluun (60% tod näk siirry ruutuun 18, 40% tod näk siirry ruutuun 12)

Vaihtoehto 2: Haen lukioon (30% tod näk siirtyy ruutuun 21, 70% tod näk siirtyy ruutuun 12)

Vaihtoehto 3: Yhteishaku ei kiinnosta. Ihan sama! (siirry ruutuun 11)

7. **Peruskoulun päättötodistuksesi keskiarvoksi näyttää tulevan 7,8. Yhteishaut ovat tulossa ja mietit mitä aiot niiden suhteen tehdä.**

Vaihtoehto 1: Haen ammattikouluun (80% tod näk siirtyyruutuun 18, 20% tod näk siirtyy ruutuun 17.)

Vaihtoehto 2: Haen lukioon (Siirtyy ruutuun 19)

Vaihtoehto 3: En hae tänä keväänä yhteishaussa mihinkään (Siirtyy ruutuun 11)

8. **Peruskoulun päättötodistuksesi keskiarvoksi näyttää tulevan 9,1. Yhteishaut ovat tulossa ja mietit mitä aiot niiden suhteen tehdä.**

Vaihtoehto 1: Haen lukioon (25% tod näk siirtyy ruutuun 20, 75% tod näk siirtyy ruutuun 21)

Vaihtoehto 2: Haen ammattikouluun (Siirtyy ruutuun 18)

Vaihtoehto 3: En hae tämän kevään yhteishaussa mihinkään (Siirtyy ruutuun 11)

9. Peruskoulun päättötodistuksesi keskiarvoksi näyttää tulevan 9,8. Yhteishaut ovat tulossa ja mietit mitä aiot niiden suhteen tehdä.

Vaihtoehto 1: Haen lukioon (Siirtyy ruutuun 21)

Vaihtoehto 2: Haen ammattikouluun (Siirtyy ruutuun 18)

Vaihtoehto 3: En hae tämän kevään yhteishaussa mihinkään (Siirtyy ruutuun 11)

10. 10 luokalla ollessasi...

Vaihtoehto 1: Otan itseäni niskasta kiinni (Siirry ruutuun 12)

Vaihtoehto 2: Lyön hanskat naulaan ja puuhaan koko vuoden kavereiden kanssa jotain aivan muuta. (siirry ruutuun 47)

11. Et hakenut lainkaan opiskelemaan, mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: En mitään (siirry ruutuun 13)

Vaihtoehto 2: Juhlin ja nautin vapaudesta (siirry ruutuun 14)

Vaihtoehto 3: Etsin töitä (siirry ruutuun 15)

12. Keskiarvosi ei ole mielestäsi riittävän hyvä, ja päätit lähteä 10 luokalle nostamaan arvosanojasi. Saat nostettua keskiarvoasi ja sinun on päätettävä, mihin seuraavaksi tähtäät?

Vaihtoehto 1: Ammattikouluun (siirry ruutuun 16)

Vaihtoehto 2: Lukioon (siirry ruutuun 19)

13. Olet muutaman viikon hengaillut himassa, kun saat puhelinsoiton. Puhelimessa on etsivän nuorisotyön ohjaaja, joka pyytää sinua tapaamiselle Ohjaamoon. Mitä vastaat ohjaajalle?

Vaihtoehto 1: Sanon, että minua ei tällainen kiinnosta ja suljen puhelimen. (siirry ruutuun 400)

Vaihtoehto 2: Suostun ohjaajan tapaamiseen (Siirry ruutuun 401)

14. Muutama kuukausi on vierähtänyt ja huomaat, että viikonloppujen lisäksi juhlinta on jäänyt päälle myös arkena. Alkoholin käyttö on ollut vahvasti läsnä näissä juhlissa. Mikä on ollut oma suhtautumisesi alkoholin käyttöön?

Vaihtoehto 1: Kaverini ovat tarjonneet minulle alkoholia ja olen muutamissa juhlissa juonut itseni vahvaan humalaan. (Siirry ruutuun 500)

Vaihtoehto 2: Olen muutamissa juhlissa juonut vähän, mutta alkoholin käyttö ei kiinnosta minua. Porukassa mukana oleminen on minulle tärkeämpää. (Siirry ruutuun 501)

Vaihtoehto 3: En oikeastaan muista viimeisestä kahdesta viikosta mitään. Muutaman kerran kaverini ovat kantaneet minut kotiin selviämään. (Siirry ruutuun 500)

Päihteet ---> Vanhempien huoli/Etsivänuorisotyö ---> Lastensuojelu ---> Huostaanotto

15. töihin JUSSI/TEEMU

---> Mäkki, Varasto, Hyllyttäjä, Siivoojaa (Osa-aikainen)

16. Onneksi olkoon! Pääsit opiskelemaan ammattikouluun! Ammattikoulussa opiskelu on erilaista kuin yläasteella, ja olet enemmän vastuussa omasta opiskelustasi. Nyt onkin hyvä miettiä, mihin asioihin keskityt opintoja aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada ammatin ja valmistua nopeasti, ammattitutkinnon saatuani pääsen kiinni työelämään. (siirtyy ruutuun 113.)

Vaihtoehto 2: Samaan ammattikouluun ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 109/110/111 [33%/33%/34%.])

3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 104.)

17. Onnea! Sait opiskelupaikan ammattikoulusta, mutta keskiarvosi ei riittänyt ensimmäiseen hakutoiveeseesi. Ammattikoulussa opiskelu on erilaista kuin yläasteella, ja olet enemmän vastuussa omasta opiskelustasi. Nyt onkin hyvä miettiä, mihin asioihin keskityt opintoja aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada ammatin ja valmistua nopeasti, ammattitutkinnon saatuani pääsen kiinni työelämään. (siirtyy ruutuun 113.)

Vaihtoehto 2: Samaan ammattikouluun ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 109/110/111 [33%/33%/34%.])

Vaihtoehto 3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 104.)

18. Onneksi olkoon! Sait opiskelupaikan juuri siitä ammattikoulusta, johon toivoitkin pääseväsi. Ammattikoulussa opiskelu on erilaista kuin yläasteella, ja olet enemmän vastuussa omasta opiskelustasi. Nyt onkin hyvä miettiä, mihin asioihin keskityt opintoja aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada ammatin ja valmistua nopeasti, ammattitutkinnon saatuani pääsen kiinni työelämään. (siirtyy ruutuun 113.)

Vaihtoehto 2: Samaan ammattikouluun ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 109/110/111 [33%/33%/34%.])

Vaihtoehto 3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 104.)

19. Onneksi olkoon! Pääsit opiskelemaan lukioon! Lukiossa opiskelu on itsenäisempää kuin yläasteella, ja nyt onkin aika miettiä, mihin keskityt lukiossa aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada hyvät arvosanat jatko-opintoja varten, joten kaverit ja vapaa-aika saavat joustaa opiskelun edessä. (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 2: Samaan lukioon ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten nyt haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 201.)

20. Onnea! Pääsit opiskelemaan lukioon, mutta keskiarvosi ei riittänyt siihen lukioon, johon olit ensisijaisesti toivonut pääseväsi. Lukiossa opiskelu on itsenäisempää kuin yläasteella, ja nyt onkin aika miettiä, mihin keskityt lukiossa aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada hyvät arvosanat jatko-opintoja varten, joten kaverit ja vapaa-aika saavat joustaa opiskelun edessä (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 2: Samaan lukioon ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten nyt haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 201.)

21. Onneksi olkoon! Pääsit juuri siihen lukioon, johon eniten halusitkin! Lukiossa opiskelu on itsenäisempää kuin yläasteella, ja nyt onkin aika miettiä, mihin keskityt lukiossa aloittaessasi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, sitä vartenhan tänne on tultu. Haluan saada hyvät arvosanat jatko-opintoja varten, joten kaverit ja vapaa-aika saavat joustaa opiskelun edessä. (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 2: Samaan lukioon ei tullut montakaan vanhaa tuttua, joten nyt haluan löytää uusia kavereita. Opiskelukin sujuu paremmin, kun on ystäviä ympärillä. (siirtyy ruutuun 201.)

Vaihtoehto 3: Minulla on paljon kiinnostavampaakin tekemistä kuin opiskelu. Kun saan tehdä vapaa-ajalla mieluisia asioita, jaksan koulussakin paremmin. (siirtyy ruutuun 201.)

22. Yhdeksännen luokan alussa on 2 viikon mittainen TET-harjoittelu (työelämään tutustuminen), jossa pääset tutustumaan työnteekoon käytännössä.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo muutamakin kiinnostava työpaikka mielessäni, josta haluaisin TET-harjoittelupaikka kysyä. (siirtyy ruutuun 23/24 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: En vielä tiedä, mihin menisin TET-harjoitteluun, mutta voisin kysyä jos opettaja tai vanhempani osaisivat neuvoa sopivan paikan. (siirtyy ruutuun 23/24 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ilmaiseksi työvoimaksi en aio ryhtyä. Pääsen TET-harjoitteluun sukulaiseni firmaan, mutten todellakaan aio siellä mitään töitä tehdä. (siirtyy ruutuun 26)

23. Sait todella hyvän TET-harjoittelupaikan, ja hyvää palautetta harjoittelusta ohjaajaltasi.

Vaihtoehto 1: TET-harjoittelupaikkani voisi olla mukava työpaikka oikeastikin. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen nyt täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 25)

Vaihtoehto 2: TET-harjoittelu oli mukavaa, muttei ehkä kuitenkaan ihan minun alaani. (siirry ruutuun 26)

24. Sait mukavalta vaikuttavan TET-harjoittelupaikan, mutta harjoittelu ei sujunut kuvitelmiesi mukaan. Ohjaajasi ei ehtinyt neuvoa sinua, ja suuren osan ajasta yritit vain pysyä poissa työntekijöiden tieltä.

Vaihtoehto 1: Ainakin tiedän nyt, ettei tämä ole minun alaani. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan kiinnostavalta alalta. (siirry ruutuun 25)

Vaihtoehto 2: Vaikkei TET-harjoittelu sujunut niin hyvin, voisi tämä ala olla kiinnostava. Aion keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 25)

Vaihtoehto 3: Onneksi se loppui jo! (siirry ruutuun 26)

25. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 8)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan. (siirry ruutuun 8)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen onpon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta mielestäni kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 7)

26. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan.. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 7)

27. Yhdeksännen luokan alussa on 2 viikon mittainen TET-harjoittelu (työelämään tutustuminen), jossa pääset tutustumaan työnteekoon käytännössä.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo muutamakin kiinnostava työpaikka mielessäni, josta haluaisin TET-harjoittelupaikka kysyä.(siirry ruutuun 28/29 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: En vielä tiedä, mihin menisin TET-harjoitteluun, mutta voisin kysyä jos opettaja tai vanhempani osaisivat neuvoa sopivan paikan. (siirry ruutuun 28/29 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ilmaiseksi työvoimaksi en aio ryhtyä. Pääsen TET-harjoitteluun sukulaiseni firmaan, mutten todellakaan aio siellä mitään töitä tehdä.(siirry ruutuun 31)

28. Sait todella hyvän TET-harjoittelupaikan, ja hyvää palautetta harjoittelusta ohjaajaltasi.

Vaihtoehto 1: TET-harjoittelupaikkani voisi olla mukava työpaikka oikeastikin. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen nyt täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 30)

Vaihtoehto 2: TET-harjoittelu oli mukavaa, muttei ehkä kuitenkaan ihan minun alaani. (siirry ruutuun 31)

29. Sait mukavalta vaikuttavan TET-harjoittelupaikan, mutta harjoittelu ei sujunut kuvitelmiesi mukaan. Ohjaajasi ei ehtinyt neuvoa sinua, ja suuren osan ajasta yritit vain pysyä poissa työntekijöiden tieltä.

Vaihtoehto 1: Ainakin tiedän nyt, ettei tämä ole minun alaani. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan kiinnostavalta alalta. (siirry ruutuun 30)

Vaihtoehto 2: Vaikkei TET-harjoittelu sujunut niin hyvin, voisi tämä ala olla kiinnostava. Aion keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 30)

Vaihtoehto 3: Onneksi se loppui jo! (siirry ruutuun 31)

30. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan. (siirry ruutuun 7)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 6)

31. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan.. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 5)

32. Yhdeksännen luokan alussa on 2 viikon mittainen TET-harjoittelu (työelämään tutustuminen), jossa pääset tutustumaan työnteekoon käytännössä.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo muutamakin kiinnostava työpaikka mielessäni, josta haluaisin TET-harjoittelupaikka kysyä. (siirtyy ruutuun 33/34 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: En vielä tiedä, mihin menisin TET-harjoitteluun, mutta voisin kysyä jos opettaja tai vanhempani osaisivat neuvoa sopivan paikan.(siirtyy ruutuun 33/34 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ilmaiseksi työvoimaksi en aio ryhtyä. Pääsen TET-harjoitteluun sukulaiseni firmaan, mutten todellakaan aio siellä mitään töitä tehdä. (siirtyy ruutuun 36)

33. Sait todella hyvän TET-harjoittelupaikan, ja hyvää palautetta harjoittelusta ohjaajaltasi.

Vaihtoehto 1: TET-harjoittelupaikkani voisi olla mukava työpaikka oikeastikin. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen nyt täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 35)

Vaihtoehto 2: TET-harjoittelu oli mukavaa, muttei ehkä kuitenkaan ihan minun alaani. (siirry ruutuun 36)

34. Sait mukavalta vaikuttavan TET-harjoittelupaikan, mutta harjoittelu ei sujunut kuvitelmiesi mukaan. Ohjaajasi ei ehtinyt neuvoa sinua, ja suuren osan ajasta yritit vain pysyä poissa työntekijöiden tieltä.

Vaihtoehto 1: Ainakin tiedän nyt, ettei tämä ole minun alaani. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan kiinnostavalta alalta. (siirry ruutuun 35)

Vaihtoehto 2: Vaikkei TET-harjoittelu sujunut niin hyvin, voisi tämä ala olla kiinnostava. Aion keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle.(siirry ruutuun 35)

Vaihtoehto 3: Onneksi se loppui jo! (siirry ruutuun 36)

35. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, yrittäjäyys, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan. (siirry ruutuun 6)

Vaihtoehto 3: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 4)

36. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 5)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan.. (siirry ruutuun 5)

Vaihtoehto 3: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 4)

37. Yhdeksännen luokan alussa on 2 viikon mittainen TET-harjoittelu (työelämään tutustuminen), jossa pääset tutustumaan työnteekoon käytännössä.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo muutamakin kiinnostava työpaikka mielessäsi, josta haluaisin TET-harjoittelupaikka kysyä. (siirtyy ruutuun 38/39 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: En vielä tiedä, mihin menisin TET-harjoitteluun, mutta voisin kysyä jos opettaja tai vanhempani osaisivat neuvoa sopivan paikan. (siirtyy ruutuun 38/39 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ilmaiseksi työvoimaksi en aio ryhtyä. Pääsen TET-harjoitteluun sukulaiseni firmaan, mutten todellakaan aio siellä mitään töitä tehdä. (siirtyy ruutuun 40)

38. Sait todella hyvän TET-harjoittelupaikan, ja hyvää palautetta harjoittelusta ohjaajaltasi.

Vaihtoehto 1: TET-harjoittelupaikkani voisi olla mukava työpaikka oikeastikin. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen nyt täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 40)

Vaihtoehto 2: TET-harjoittelu oli mukavaa, muttei ehkä kuitenkaan ihan minun alaani. (siirry ruutuun 40)

39. Sait mukavalta vaikuttavan TET-harjoittelupaikan, mutta harjoittelu ei sujunut kuvitelmiesi mukaan. Ohjaajasi ei ehtinyt neuvoa sinua, ja suuren osan ajasta yritit vain pysyä poissa työntekijöiden tieltä.

Vaihtoehto 1: Ainakin tiedän nyt, ettei tämä ole minun alaani. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan kiinnostavalta alalta. (siirry ruutuun 40)

Vaihtoehto 2: Vaikkei TET-harjoittelu sujunut niin hyvin, voisi tämä ala olla kiinnostava. Aion keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 40)

Vaihtoehto 3: Onneksi se loppui jo! (siirry ruutuun 40)

40. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 8)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 8)

41. Yhdeksännen luokan alussa on 2 viikon mittainen TET-harjoittelu (työelämään tutustuminen), jossa pääset tutustumaan työnteekoon käytännössä.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo muutamakin kiinnostava työpaikka mielessäni, josta haluaisin TET-harjoittelupaikka kysyä. (siirtyy ruutuun 42/43 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: En vielä tiedä, mihin menisin TET-harjoitteluun, mutta voisin kysyä jos opettaja tai vanhempani osaisivat neuvoa sopivan paikan. (siirtyy ruutuun 42/43 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ilmaiseksi työvoimaksi en aio ryhtyä. Pääsen TET-harjoitteluun sukulaiseni firmaan, mutten todellakaan aio siellä mitään töitä tehdä. (siirtyy ruutuun 45)

42. Sait todella hyvän TET-harjoittelupaikan, ja hyvää palautetta harjoittelusta ohjaajaltasi.

Vaihtoehto 1: TET-harjoittelupaikkani voisi olla mukava työpaikka oikeastikin. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen nyt täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 44)

Vaihtoehto 2: TET-harjoittelu oli mukavaa, muttei ehkä kuitenkaan ihan minun alaani. (siirry ruutuun 45)

43. Sait mukavalta vaikuttavan TET-harjoittelupaikan, mutta harjoittelu ei sujunut kuvitelmiesi mukaan. Ohjaajasi ei ehtinyt neuvoa sinua, ja suuren osan ajasta yritit vain pysyä poissa työntekijöiden tieltä.

Vaihtoehto 1: Ainakin tiedän nyt, ettei tämä ole minun alaani. Haluan keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan kiinnostavalta alalta. (siirry ruutuun 44)

Vaihtoehto 2: Vaikkei TET-harjoittelu sujunut niin hyvin, voisi tämä ala olla kiinnostava. Aion keskittyä peruskoulun viimeiseen vuoteen täysillä, jotta saan jatko-opintopaikan, jonka kautta pääsen tälle alalle. (siirry ruutuun 44)

Vaihtoehto 3: Onneksi se loppui jo! (siirry ruutuun 45)

44. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 8)

45. Yhdeksännen luokan edetessä opinto-ohjaaja kertoo toisen asteen opiskeluvaihtoehtoista. Koulussasi käy myös lukioiden ja ammattikoulujen edustajia, jotka kertovat opiskelusta heidän kouluissaan.

Vaihtoehto 1: Eräs esitellyistä ammattikouluista vaikuttaa todella kiinnostavalta, joten osallistun siellä järjestettävään tutustumispäivään. Haluan varmistaa tähän kouluun pääsemisen, joten koetan vielä nostaa arvosanojani. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 2: Innostun eri lukioissa olevista opetuksen painotuksista (esim. media, luonnontieteet, musiikki, liikunta). Haluaisin lukioon, jossa on painotettua opetusta ja osallistun kiinnostavan lukion tutustumispäivään. Koetan korottaa arvosanojani, jotta pääsisin sinne opiskelemaan.. (siirry ruutuun 9)

Vaihtoehto 3: Monet vaihtoehdot kiinnostavat minua, joten osallistun mahdollisimman monen oppilaitoksen tutustumispäiviin ja keskustelen opon kanssa vaihtoehtoistani. (siirry ruutuun 8)

Vaihtoehto 4: Mikään esitellyistä toisen asteen kouluista ei kuulosta kovin kiinnostavalta. (siirry ruutuun 8)

46. Keskiarvosi ei millään riittänyt hakemiisi lukioihin ja ammattikouluihin, joten mitäs ihmettä sitä nyt pitäisi tehdä?

Vaihtoehto 1: Turhautuneena koko hommasta, en varmasti mene mihkään 10 luokalle. Aion olla tekemättä mitään ja hengaila kesän kavereiden kanssa. (Siirry ruutuun 11)

Vaihtoehto 2: Kuraattorin neuvoja noudattaen jatkan syksyllä 10 luokalla ja yritän korottaa arvosanojani (Siirry ruutuun 12)

47. Vuosi hurautti ja hauskaa oli, mutta päättötodistus jäi vieläkin saamatta. Kesä meni taas kavereiden kanssa hengaillessa ja lorviessa ja nyt vanhempasi sanovat, että sinun täytyy todella miettiä mitä aiot tehdä, sillä tällainen peli ei enää vetele.

Vaihtoehto 1: Olen jo muutaman vuoden niin sujuvasti vältellyt koulunkäyntiä, joten miksi enää vaivata asialla päätä. Vanhemmat nyt aina nalkuttaa asioista, kyllä ne kohta siitä taas rauhoittuu. (Siirry ruutuun ?)

Vaihtoehto 2: Kuinkahan pitkään lopulta voin oppivelvollisuutta vältellä? Koulu vaan tuntuu toivottomalta ja kaikki ahdistaa. (Siirry ruutuun ?)

Vaihtoehto 3: **Päihteiden käyttö** lisääntyi jo kesän aikana huomattavasti ja bilettäminen ei hidastu vaikka illat pimenevät. (Siirry ruutuun 14) **toi päihteiden käyttö pitäis varmaan avata jotenkin, ei nuori ajattele varmaan "käyttävänsä päihteitä" vaan juovansa tms**

AMMATTIKOULUSSA:

101: Ammattikoulua on takana jo hyvä tovi, mutta koulu ei ole se paikka, josta sinut todennäköisimmin löytää. Missä oikein vietät aikaasi?

Vaihtoehto 1: Kotona pelaten (joku peli, en mä tiedä mitä pelejä nuoret pelaa..) (siirtyy ruutuun 102.)

Vaihtoehto 2: Harrastan ihan tosissani. Aion päästä huipulle, joten ,koulunkäynnistä täytyy vähän tinkiä. (siirtyy ruutuun 103.)

Vaihtoehto 3: Steissillä hengailen.. (siirtyy ruutuun 104)

102: Pelaaminen alkaa olla ainoa asia, jota haluat tehdä. Oikea elämä tuntuu laimealta pelaamisen jälkeen, etkä jaksaisi herätä kouluun pelattuasi pitkälle yöhön asti.

Vaihtoehto 1: Jatkan opiskelua, koska vanhemmat painostaa, vaikka pelaaminen viekin paljon aikaa. Voisikohan pelaaminen muuttua työksi, pelialan opiskelu voisi kiinnostaa minua. (siirtyy ruutuun 114)

Vaihtoehto 2: Virtuaalitodellisuus on minulle todellisempaa kuin koulu. En näe mitään syytä jatkaa opiskelua ammattikoulussa, joka ei kiinnosta. Lopetan opiskelun ja keskityn pelaamiseen. (Siirtyy ruutuun 105)

103: Tulet harrastuksessasi valinnan eteen. Valmentajasi pyytää sinua lisäämään harrastukseen käyttämäsi aikaa tuntuvasti ja samalla olet siirtymässä yhä selvemmin kohti huipputasoa.

Vaihtoehto 1: Panostan nyt täysillä harrastukseeni ja lopetan opiskelun. Tätä varten olet harjoitellut koko ikäsi, nyt on aika yrittää muuttaa harrastus työksi. Et voi menestyä, ellet ole täysillä mukana! (siirtyy ruutuun 106.)

Vaihtoehto 2: Panostan harrastukseeni enemmän, mikä lisää poissaoloja koulusta. En kuitenkaan voi luovuttaa harrastuksen suhteen nyt, kun olen päässyt näin pitkälle. (siirtyy ruutuun 114)

104: Hengailulinjaa..ehkä päihteitä

105: Pelaat yöt ja nukut päivät.

106: Rakas harrastuksesi on muuttunut työksi. Teet kovasti töitä ja aiot menestyä. Ammatin voit hankkia myöhemmin, mikäli kaikki ei sujukaan niin kuin toivot. Tätä harrastuslinjaa voisi toki peilata siihen lukion harrastuslinjaan, mitä sinne oli laitettu?

107: Ammattikoulussasi on tarjolla mahdollisuus suorittaa ammattitutkinnon ohella lukion oppimäärä ja valmistua samaan aikaan sekä ammattiin että ylioppilaaksi.

Vaihtoehto 1: Tartun tilaisuuteen ja suoritan kaksoistutkinnon. (siirtyy ruutuun 108)

Vaihtoehto 2: Keskityn mieluummin ammattitutkinnon suorittamiseen kunnolla. (siirtyy ruutuun 114)

108: Kaksoistutkinnon suorittaminen tuntuu välillä rankalta. Päiväopintojen lisäksi käyt iltaisin lukion kursseja, eikä aikaa tahdo riittää muuhun.

Vaihtoehto 1: Taidan jättää lukion oppimäärän suorittamisen tulevaisuuteen, mikäli se tuntuu silloin vielä tarpeelliselta. Haluan mieluummin suorittaa yhden tutkinnon hyvin, kuin kaksi huonosti. (siirtyy ruutuun 114)

Vaihtoehto 2: Kyllä minä tästä selviän. Opiskeluaika on loppujen lopuksi lyhyt, ja ainahan voin löysätä tahtia ja suorittaa tutkinnon vaikka vuoden pidemmässä ajassa kuin normaalisti, jos tahti tuntuu liian kovalta. (siirtyy ruutuun 114)

109: Ammattikoulua on kulunut jo muutama kuukausi, mutta et ole löytänyt kavereita. Tunnet itsesi ulkopuoliseksi.

Vaihtoehto 1: Keskityn opiskeluun, onhan minulla onneksi vanhat kaverini, joihin voin pitää yhteyttä, vaikkei koulusta ystäviä löytyisikään. (siirtyy ruutuun 107)

Vaihtoehto 2: Ilman mukavaa kaveriporukkaa koulunkäynti tuntuu aika raskaalta, joten keskityn mieluisampiin asioihin vapaa-ajalla. (siirtyy ruutuun 101)

110: Löydät mukavan kaveriporukan, jonka kanssa opiskelu tuntuu mukavalta. Ammattikoulussasi on tarjolla mahdollisuus suorittaa ammattitutkinnon ohella lukion oppimäärä ja valmistua samaan aikaan sekä ammattiin että ylioppilaaksi.

Vaihtoehto 1: Tartun tilaisuuteen ja suoritan kaksoistutkinnon. (siirtyy ruutuun 108)

Vaihtoehto 2: Keskityn mieluummin ammattitutkinnon suorittamiseen kunnolla. (siirtyy ruutuun 114)

111: Löydät itsesi todella hauskaasta kaveriporukasta, jonka kanssa opiskelu ei ainakaan ole tylsää! Vietätte paljon aikaa yhdessä myös vapaa-ajalla, jolloin porukkaan kuuluu myös muutamaa vuotta vanhempia kavereita, jotka hankkivat teille alkoholia. Bileet kaveriporukalla alkavatkin olla yhä villimpiä, ja alkoholin lisäksi tiedät jonkun ystävästäsi kokeilleen myös muita päihteitä. Kotibileissä kaverisi luona sinulle tarjotaan ekstaasia.

Vaihtoehto 1: En halua itse kokeilla sitä, mutta ei minulla ole mitään sitä vastaan, jos ystävät kokeilee. (siirtyy ruutuun 112)

Vaihtoehto 2: Aion kokeilla, ei yhdestä kerrasta koukkuun jää, enkä muutenkaan näe huumeiden olevan sen kummempia kuin alkoholinkaan. (siirtyy ruutuun 113)

Vaihtoehto 3: En pidä tilanteesta ja lähdän kotiin. Otan vähän etäisyyttä uusiin kavereihisi ja keksityn enemmän koulunkäyntiin kuin bilettämiseen. (siirtyy ruutuun 114)

112: Yhä useampi kavereistasi on kokeillut ekstaasia tai kannabista. Sinua ei enää pyydetä mukaan kaikkiin bileisiin, koska kaverisi pitävät sinua tylsänä bileseurana.

Vaihtoehto 1: Ystäväni vakuuttelee minulle, ettei pilven polttaminen ole sen kummempaa kuin alkoholin juominenkaan. Hän voi järjestää minut sisään tulossa oleviin isoihin bileisiin, jos suostun kokeilemaan kannabista. Taidan kokeilla, en halua olla tiukkapipo. (siirtyy ruutuun 113)

Vaihtoehto 2: Tunnen itseni ulkopuoliseksi, kun kavereille bilettäminen tuntuu olevan ainoa tärkeä asia. Panostan enemmän opiskeluun ja jätän bileet, joihin en selvinpäin ole tervetullut suosiolla väliin. (siirtyy ruutuun 114)

113: **Päihdekokeiluja**

114: Ammattikoulun ensimmäinen vuosi on takana, ja on aika suunnata katse kohti edessä olevaa työharjoittelua.

Vaihtoehto 1: Olen innoissasi päästessäsi käytännössä harjoittelemaan oppimaasi ja alan etsiä itse harjoittelupaikkaa, sillä haluan varmistaa pääseväni mielenkiintoiseen paikkaan harjoittelijaksi. (siirtyy ruutuun 115)

Vaihtoehto 2: Koulu järjestää kaikille harjoittelupaikan, joten en turhaan stressaa harjoitteluun lähtöä. Toivon saavani harjoittelupaikan läheltä kotia, jottei matkoihin kulu liikaa aikaa. (siirtyy ruutuun 115/116 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Harjoitteluun lähteminen tuntuu pelottavalta, olenkohan varmasti oppinut kaiken tarpeellisen harjoittelussa pärjätäkseni. En ole ollenkaan varma, haluanko mennä koko harjoitteluun. (siirtyy ruutuun 117)

115: Mahtavaa! Sait unelmiesi harjoittelupaikan, johon moni kavereistasikin olisi halunnut päästä. Alkuinnostuksen jälkeen kuitenkin huomaat, ettei työ olekaan ihan sitä mitä ajattelit.

Vaihtoehto 1: Yritän panostaa harjoitteluun silti täysillä, ehkä saan ensi kesäksi täältä myös kesätyöpaikan! Harjoittelun lopussa olevaan näyttökokeeseen tsemppaan tosissani. (siirtyy ruutuun 118/119 [75%/25%])

Vaihtoehto 2: Harjoittelupaikka ei ole sellainen, jossa haluaisin työskennellä, mutta pakkohan harjoittelu on loppuun hoitaa. Harjoittelun lopussa olevaan näyttökokeeseen valmistautuminen on vaikeaa, kun työ tuntuu raskaalta, mutta tsemppaan silti täysillä. (siirtyy ruutuun 118/119 [50%/50%])

116: Sait harjoittelupaikan, joka ei ole ihan sitä, mitä olisit halunnut tehdä.

Vaihtoehto 1: Yritän panostaa harjoitteluun silti täysillä, ehkä saan ensi kesäksi täältä myös kesätyöpaikan ja tärkeää oman alan työkokemusta, vaikkei tämä oma juttuni olekaan. Harjoittelun lopussa olevaan näyttökokeeseen valmistaudun niin hyvin kuin voin. (siirtyy ruutuun 118/119 [60%/40%])

Vaihtoehto 2: Harjoittelupaikka ei ole sellainen, jossa haluaisin työskennellä, mutta pakkohan harjoittelu on loppuun hoitaa. Harjoittelun lopussa olevaan näyttökokeeseen valmistautuminen on vaikeaa, kun työ tuntuu raskaalta, mutta tsemppaan silti niin hyvin kuin voin. (siirtyy ruutuun 118/119 [30%/70%])

Vaihtoehto 3: Harjoittelupaikka osoittautuu aivan kamalaksi, enkä halua tehdä harjoittelua loppuun. Kerron asiasta opettajallesi. (siirtyy ruutuun 121)

117: Opinto-ohjaaja ottaa sinuun yhteyttä, kun et ole ilmoittautunut harjoitteluun eikä sinulle ole paikkaa tiedossa. Kerrot hänelle epäilyksistäsi opiskelun ja harjoittelun suhteen.

Vaihtoehto 1: Opinto-ohjaaja ei ymmärrä minua ollenkaan! Hän toistaa vain, että ilmoittaa minut harjoitteluun ja tarjoaa paikaksi sellaista työympäristöä, jossa en voi edes kuvitella työskenteleväsi. Keskustelu ei johda mihinkään, tarvitsen nyt aikalisän opiskelusta. (Siirtyy ruutuun 120)

Vaihtoehto 2: Opinto-ohjaaja valaa minuun uskoa siitä, että pärjään kyllä harjoittelussa. Hän lupaa ilmoittaa minut harjoitteluun ja selvittää harjoittelupaikkamahdollisuuksiani mahdollisimman nopeasti. (siirtyy ruutuun 116)

118: Harjoittelun lopussa ollut näyttökoe meni osaltasi upeasti! Onnistunut harjoittelu ja näyttö vahvistivat ajatustasi siitä, että olet opiskelemassa oikeaa alaa. Hyvin menneen harjoittelun jälkeen on mukava palata jatkamaan opiskelua. Ammattikoulussasi on mahdollista suorittaa yksi työssäoppimisjakso ulkomailla, oletko kiinnostunut vaihto-oppilaspaikasta?

Vaihtoehto 1. Ehdottomasti! Haen seuraavaan harjoitteluun ulkomaille. (siirtyy ruutuun 122)

Vaihtoehto 2. En ole miettinyt asiaa, ehkä. (siirtyy ruutuun 123)

Vaihtoehto 3. Opiskelijavaihtoon lähteminen ei kiinnosta minua. (siirtyy ruutuun 124)

119: Harjoittelun lopussa ollut näyttökoe ei sujunut ihan niin kuin piti. Sait harjoittelun ja näytön kyllä läpi, mutta arvosana olisi voinut olla parempikin. Olet pettynyt siihen, ettei harjoittelun ohjaajaltasi saamasi palaute ollut kovin positiivista. Väkisinkin mietit, oletkohan kuitenkin oikealla alalla.

Vaihtoehto 1: Aion panostaa opintoihin enemmän jatkossa. Toivottavasti seuraava harjoittelupaikka on parempi. (siirry ruutuun 125)

Vaihtoehto 2: Jatkan kyllä opintojani, mutta aion selvittää samalla muita opiskeluvaihtoehtoja, jotka voisivat sopia itselleni paremmin. (siirry ruutuun 126)

Vaihtoehto 3: Ryhdyn selvittämään mahdollisuuksiani vaihtaa koulun sisällä opintojeni suuntautumisvaihtoehtoa. (siirtyy ruutuun 130/131 [50%/50%])

120: Pohdit haluatko jatkaa ammattikoulussa opiskelua ollenkaan. Se ei ole tuntunut omalta alaltasi.

VAihtoehto 1: Jatkan opiskelua, koska en nyt keksi muutakaan vaihtoehtoa. Otat opoon yhteyttä harjoittelupaikan saamiseksi. (siirtyy ruutuun 116)

VAihtoehto 2: Ryhdyn selvittämään mahdollisuuksiani vaihtaa koulun sisällä opintojeni suuntautumisvaihtoehtoa toiseksi. (siirtyy ruutuun 130/131 [50%/50%])

121: Opettaja järjestää keskustelun yhdessä sinun ja harjoittelupaikkasi ohjaajan kanssa, jossa pohditaan tilannettasi.

Vaihtoehto 1: Minusta tuntuu, että harjoittelun ohjaaja haluaa leimata minut huonoksi opiskelijaksi, eikä kukaan ymmärrä harjoittelupaikassa olevia ongelmia, joiden takia en voi siellä työskennellä. Keskustelu vain varmistaa sen, etten voi jatkaa harjoittelua tässä paikassa. Lopetan harjoittelun ja otan aikalisän miettiäkseni, miten voin jatkaa opiskelua. (siirtyy ruutuun 120)

Vaihtoehto 2: Keskustelussa minulle selviää, mitä harjoittelupaikka odottaa minulta ja saa myös sanottua mieltäni painavista asioista harjoittelun ohjaajalle. Yhdessä opettajan kanssa sovimme, että jatkan harjoittelua ja opettaja selvittää harjoittelupaikalle koulun odotuksia ohjaamiseni suhteen. Harjoittelu alkaakin sujua paremmin ja voin alkaa valmistautumaan sen lopussa olevaan näyttökokeeseen. (siirtyy ruutuun 118/119 [30%/70%])

Vaihtoehto 3: Päätämme yhdessä lopettaa harjoitteluni kyseisessä paikassa. Opettaja järjestää minulle nopeasti uuden harjoittelupaikan, joka tuntuu heti paremmalta kuin aikaisempi. Alan valmistautua harjoittelun lopussa olevaa näyttökoetta varten. (siirtyy ruutuun 118/119 [40%/60%])

122. Koulusi kautta on mahdollista hakea työssäoppimisjaksolle opiskelijavaihtoon joko Norjaan, Espanjaan tai Saksaan. Mihin haet?

VAihtoehto 1: Norjaan (siirtyy ruutuun 127)

VAihtoehto 2: Espanjaan (siirtyy ruutuun 128)

VAihtoehto 3: Saksaan (siirtyy ruutuun 129)

123. Pohdit mahdollisuuttasi ja haluasi lähteä työssäoppimisjaksolle ulkomaille. Sinulle selviää, että koulusi kautta on mahdollista hakea työssäoppimisjaksolle opiskelijavaihtoon joko Norjaan, Espanjaan tai Saksaan. Nyt on aika päättää, haetko vaihto-oppilaspaikkaa?

VAihtoehto 1: Haen työssäoppimisjaksolle Norjaan (siirtyy ruutuun 127)

VAihtoehto 2: Haen työssäoppimisjaksolle Espanjaan (siirtyy ruutuun 128)

VAihtoehto 3: Haen työssäoppimisjaksolle Saksaan (siirtyy ruutuun 129)

VAihtoehto 4: Päätin, etten hae vaihto-oppilaaksi (siirtyy ruutuun 124)

124. Opiskelut kulkevat eteenpäin ja on aika valmistautua seuraavalle työssäoppimisjaksolle. Tämän harjoittelupaikan valinta tapahtuu jo oman suuntautumisesi mukaan opinnoissa ja koulu kannustaa opiskelijoita etsimään itse sopivan paikan. Oletko saanut jo harjoittelupaikan?

Vaihtoehto 1: En ole, mutta jatkan etsimistä. Minulla on tiedossa muutama paikka, joista en ole vielä harjoittelupaikkaa kysynyt. (siirtyy ruutuun 139)

Vaihtoehto 2: En ole, enkä tiedä mistä paikkaa voisin etsiä. Taidan pyytää opettajaa järjestämään minulle harjoittelupaikan. (siirtyy ruutuun 139)

Vaihtoehto 3: Olen, sain aivan mahtavan harjoittelupaikan, jossa pääsen tekemään mielenkiintoisia tehtäviä. (siirtyy ruutuun 142)

Vaihtoehto 4: Olen, mutta paikka ei ole juuri se, johon olisin eniten halunnut. (siirtyy ruutuun 142)

125. Ammattikoulussasi on mahdollista suorittaa yksi työssäoppimisjakso ulkomailla, oletko kiinnostunut vaihto-oppilaspaikasta?

Vaihtoehto 1. Ehdottomasti! Haen seuraavaan harjoitteluun ulkomaille. (siirry ruutuun 122)

Vaihtoehto 2. En ole miettinyt asiaa, ehkä. (siirry ruutuun 123)

Vaihtoehto 3. Opiskelijavaihtoon lähteminen ei kiinnosta minua. (siirry ruutuun 124)

126. Keskustelet tilanteestasi opinto-ohjaajan kanssa ja hän ehdottaa sinulle lähtemistä seuraavalle työssäoppimisjaksolle ulkomaille. Voisit siellä saada hieman erilaista kokemusta tulevasta ammatistasi.

Vaihtoehto 1. Työssäoppimisjakso ulkomailla kuulostaa houkuttelevalta. Haen seuraavaan harjoitteluun ulkomaille. (siirry ruutuun 122)

Vaihtoehto 2. En ole miettinyt ulkomaille lähtemistä, mutta voisin harkita sitä. (siirry ruutuun 123)

Vaihtoehto 3. Opiskelijavaihtoon lähteminen ei kiinnosta minua. (siirry ruutuun 134)

127. Sait paikan työssäoppimisjaksolle Norjan pääkaupungista Oslost! Nyt on aika hoitaa käytännön asiat kuten passi ja harjoittelusuunnitelma kuntoon ennen vaihto-oppilaaksi lähtöä. Tulet asumaan Oslossa ollessasi ammattikoulusi ystäväkoulua käyvän oppilaan perheessä. He auttavat sinua myös käytännön asioiden hoitamisessa siellä ollessasi. Onnea matkaan! Ulkomaanvaihdosta tulee varmasti ikimuistoinen kokemus! (siirtyy ruutuun 137)

128. Valitettavasti Saksa oli niin suosittu vaihtopaikan hakijoiden keskuudessa, ettet pääse sinne työssäoppimisjaksolle. Mikäli haluat silti vaihtoon, olisi Norjassa vielä vapaita paikkoja.

Vaihtoehto 1: Voin vaihtaa työssäoppimisjaksoni ulkomaanvaihtohakemuksen kohdemaaksi Norjan. (siirtyy ruutuun 127)

Vaihtoehto 2: Jos en pääse Saksaan, en halua lähteä vaihtoon ollenkaan. (siirtyy ruutuun 124)

129: Valitettavasti Espanja oli niin suosittu vaihtopaikan hakijoiden keskuudessa, ettet pääse sinne työssäoppimisjaksolle. Mikäli haluat silti vaihtoon, olisi Norjassa vielä vapaita paikkoja.

Vaihtoehto 1: Voin vaihtaa työssäoppimisjaksoni ulkomaanvaihtohakemuksen kohdemaaksi Norjan. (siirtyy ruutuun 127)

Vaihtoehto 2: Jos en pääse Espanjaan, en halua lähteä vaihtoon ollenkaan. (siirtyy ruutuun 124)

130. Keskusteltuasi rehtorin ja opinto-ohjaajan kanssa saat luvan muuttaa opintojesi suuntautumisvaihtoehtoon toiseksi. Suurin osa opinnoistasi kelpaa sellaisenaan uuteen opinto-ohjelmaasi, joitain kursseja joudut suorittamaan ylimääräisinä. Pyydät opettajaa järjestämään sinulle pikaisesti harjoittelupaikan, jotta pääset jatkamaan opintojasi. (siirtyy ruutuun 115)

131. Ammattiopintojen suuntautumisen vaihto ei onnistu, koska haluamasi suuntautumisvaihtoehto on täynnä. Mitä teet?

Vaihtoehto 1: Jatkan opiskelua, vaikkei se niin paljon kiinnostakaan. En tiedä mitä muutakaan tekisin. Otan opettajaan yhteyttä harjoittelupaikan järjestämiseksi. (siirtyy ruutuun 116)

Vaihtoehto 2: Lopetan opiskelun kokonaan. (siirtyy ruutuun 132)

132: Lopetit opiskelun ammattikoulussa. Mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: Haluan kyllä saada itselleni ammatin, ja aionkin ryhtyä opiskelemaan oppisopimuksella. (siirtyy ruutuun 135)

Vaihtoehto 2: Haen lukioon, ehkä siellä opiskelu sopii minulle paremmin kuin ammattikoulussa (siirtyy ruutuun 265)

Vaihtoehto 3: Aion mennä töihin. (siirtyy ruutuun 140)

Vaihtoehto 4: En mitään erityistä. (siirtyy ruutuun 141)

133: Onneksi olkoon, pääsit yhteishaun kautta opiskelemaan ammattikouluun! Ammattikoulussa opiskelu on kovin erilaista kuin lukiossa, toivotaan, että se sopii sinulle paremmin. Ammattikoulussasi on tarjolla mahdollisuus suorittaa ammattitutkinnon ohella lukion oppimäärä ja valmistua samaan aikaan sekä ammattiin että ylioppilaaksi.

Vaihtoehto 1: Taidan suorittaa kaksoistutkinnon, koska saan hyväksi lukuja kursseista, joita ehdin jo suorittaa lukiossa (siirtyy ruutuun 108)

Vaihtoehto 2: En missään nimessä tee kaksoistutkintoa! Lopetin lukion, enkä aio sitä uudestaan aloittaa. (siirtyy ruutuun 114)

134: Opintosi etenevät hitaasti. Olet pohtinut myös muita opiskelumahdollisuuksia. Oletko löytänyt mitään mielenkiintoista?

Vaihtoehto 1: Olen! Haluan opiskella ammattiin, mutta oppisopimuksella (siirtyy ruutuun 135)

Vaihtoehto 2: Olen! Haluan aloittaa opiskelun lukiossa! (siirtyy ruutuun 265)

Vaihtoehto 3: En, tyydyn kohtalooni ja jatkan opiskelua. (siirtyy ruutuun 124)

Vaihtoehto 4: En ole, mutten halua tätäkään jatkaa. Lopetan ammattikoulun. (siirtyy ruutuun 136)

135: Oppisopimuksella opiskelu

136: Olet lopettanut opiskelun. Mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: En mitään erityistä. (siirtyy ruutuun 141)

Vaihtoehto 2: Etsin töitä. (siirtyy ruutuun 140)

137: Työssäoppimisjakso Oslossa hurautti ohi nopeasti. Minkälaisissa tunnelmissa palasit kotiin?

Vaihtoehto 1: Reissu oli upea! Sain uusia ystäviä ja mahtavaa kokemusta ulkomailla työskentelystä. Kielitaitokin karttui kuin huomamatta. Kesällä menen ehdottomasti ystäviä tapaamaan. (siirtyy ruutuun 138)

Vaihtoehto 2: Ei se nyt niin ihmeellistä ollut. Samanlaisia ihmiset olivat Norjassa kuin täälläkin. Sain kuitenkin uusia ystäviä ja harjoittelu sujui mukavasti. (siirtyy ruutuun 138)

138: Kesäloman jälkeen on aika aloittaa kolmas vuosi ammattikoulussa. Opintosi alkavat olla maalisuoralla. Viimeinen työssäoppimisjakso lähestyy. Tässä harjoittelussa teet vihoviimeiset näytöt ja sen lisäksi edessä on lopputyö.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo tiedossa harjoittelupaikka, jossa minun toivotaan tekevän myös lopputyöni. (siirtyy ruutuun 145)

Vaihtoehto 2: Tiedän jo, mihin menen harjoittelemaan, mutten ole varma voinko tehdä lopputyötäni harjoittelun ohella. (siirtyy ruutuun 146)

Vaihtoehto 3: En ole vielä löytänyt harjoittelupaikkaa, mutta uskon löytäväni sopivan paikan, jossa saan myös lopputyöni tehtyä. (siirtyy ruutuun 147)

139: Löysit kuin löysitkin lopulta itse harjoittelupaikan, vaikka se vaatikin kovaa työtä. Harjoittelu sujuu hyvin, ja näyttökokeen jälkeen työpaikan esimies tarjoaa sinulle kesätöitä.

Vaihtoehto 1: Mahtavaa! Otan tietysti kesätyöt vastaan, saahan siitä arvokasta työkokemusta omalta alalta ja omaa rahaa. (siirtyy ruutuun 143)

Vaihtoehto 2: Otan kesätyön vastaan, vaikka olinkin ajatellut viettäväni tulevan kesän vielä hengailleen. En kuitenkaan halua jättää näin hyvää mahdollisuutta käyttämättä. (siirtyy ruutuun 143)

Vaihtoehto 3: Ilmoitan, etten ota kesätyöpaikkaa vastaan. Ensi kesänä asun vielä porukoiden luona, joten voin ottaa rennosti. Töitä ehdin kyllä tekemään loppuikäni. (siirtyy ruutuun 138)

140: on lopettanut amiksen, aikoo mennä töihin

141: on lopettanut amiksen, ei aio tehdä mitään erityistä

142. Työssäoppimisjaksosi on sujunut hyvin, ja onnistuneen näyttökokeen jälkeen harjoittelupaikkasi esimies tarjoaa sinulle kesätyöpaikkaa.

Vaihtoehto 1: Mahtavaa! Otan tietysti kesätyöt vastaan, saahan siitä arvokasta työkokemusta omalta alalta ja omaa rahaa. (siirtyy ruutuun 143)

Vaihtoehto 2: Otan kesätyön vastaan, vaikka olinkin ajatellut viettäväni tulevan kesän vielä hengailleen. En kuitenkaan halua jättää näin hyvää mahdollisuutta käyttämättä. (siirtyy ruutuun 143)

Vaihtoehto 3: Ilmoitan, etten ota kesätyöpaikkaa vastaan. Ensi kesänä asun vielä porukoiden luona, joten voin ottaa rennosti. Töitä ehdin kyllä tekemään loppuikäni. (siirry ruutuun 138)

143. Kesätöiden saaminen omalta alaltasi oli sinulle kuin lottovoitto! Läheskään kaikilla opiskelukavereillasi ei käynyt yhtä hyvä tuuri. Nopeasti kuluneen, työntäyteisen kesän jälkeen aloitat uudella tarmolla kolmannen opiskeluvuotesi. Kesätyöt vahvistivat ajatustasi siitä, että olet valmistumassa juuri sille alalle, jossa haluat toimia. Viimeinen työssäoppimisjakso lähestyy. Tässä harjoittelussa teet vihoviimeiset näytöt ja sen lisäksi edessä on lopputyö.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo tiedossa harjoittelupaikka, jossa minun toivotaan tekevän myös lopputyöni. (siirtyy ruutuun 145)

Vaihtoehto 2: Tiedän jo, mihin menen harjoittelemaan, mutten ole varma voinko tehdä lopputyötäni harjoittelun ohella. (siirtyy ruutuun 146)

Vaihtoehto 3: En ole vielä löytänyt harjoittelupaikkaa, mutta uskon löytäväni sopivan paikan, jossa saan myös lopputyöni tehtyä. (siirtyy ruutuun 147)

145: Viimeinen työssäoppimisjakso sujui hyvin ja sait harjoittelun aikana tehtyä myös lopputyösi. Kurssejakaan ei enää montaa ole jäljellä, joten taidat valmistua hieman etuajassa.

Vaihtoehto 1: Kohta valmistun alani ammattilaiseksi, upeaa! Alan jo suunnitella valmistujaisjuhlia! (siirry ruutuun 148)

Vaihtoehto 2: Viimeisistä kursseista puristan mahdollisimman hyvät arvosanat, sitten keskityn työn hakuun! (siirry ruutuun 149)

146: Työssäoppimisjakso sujui hyvin, vaikkei voinutkaan samalla tehdä lopputyötäsi. Nyt on aika keskittyä siihen, ja sen tullessa valmiiksi, valmistut sinä ammattiin!

Vaihtoehto 1: Kohta valmistun alani ammattilaiseksi, upeaa! Alan jo suunnitella valmistujaisjuhlia! (siirry ruutuun 148)

Vaihtoehto 2: Viimeisistä kursseista puristan mahdollisimman hyvät arvosanat, sitten keskityn työn hakuun! (siirry ruutuun 149)

147: Löysit itsellesi harjoittelupaikan, jossa sait samalla tehtyä myös lopputyösi. Kursseja on jäljellä enää muutama, joten valmistumisesi on todella lähellä!

Vaihtoehto 1: Kohta valmistun alani ammattilaiseksi, upeaa! Alan jo suunnitella valmistujaisjuhlia! (siirry ruutuun 148)

Vaihtoehto 2: Viimeisistä kursseista puristan mahdollisimman hyvät arvosanat, sitten keskityn työn hakuun! (siirry ruutuun 149)

148: Onneksi olkoon! Valmistuit ammattiin! Vaihtoehdot auki, työt kutsuu, jatko-opintomahdollisuudet. Tämä olisi vika ruutu, pitkää tekstiä siis..

149: Onneksi olkoon! Valmistuit ammattiin ja olet jo saanut työpaikan itsellesi! Voit syystäkin olla ylpeä itsestäsi. Vaihtoehdot auki, työt kutsuu, jatko-opintomahdollisuudet. Tämä olisi vika ruutu, pitkää tekstiä siis..

Lukiossa

201. Lukion aloittaaksesi, sinun on päätettävä opintojesi etenemisestä ja painopisteistä. Ensimmäinen valintasi on suoritatko pitkän vai lyhyen matikan

Vaihtoehto 1: pitkä (siirtyy ruutuun 202)

Vaihtoehto 2: lyhyt (siirtyy ruutuun 202)

202. Seuraavaksi valittavasi ovat kieliopinnot

Vaihtoehto 1: Jatkan aiemmin aloittamaani vapaavalintaista kieltä (Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 1 ->siirtyy ruutuun 203/204 [50%/50%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 2 -> siirtyy ruutuun 207/208/209 [33%/33%/34%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 3, siirtyy ruutuun 205)

Vaihtoehto 2: Aloitan uuden kielen lukiossa (Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 1 ->siirtyy ruutuun 203/204 [50%/50%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 2 -> siirtyy ruutuun 207/208/209 [33%/33%/34%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 3, siirtyy ruutuun 205)

Vaihtoehto 3: En jatka aiemmin aloitettua vapaavalintaista enkä aloita uutta lukiossa (Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 1 ->siirtyy ruutuun 203/204 [50%/50%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 2 -> siirtyy ruutuun 207/208/209 [33%/33%/34%], Jos valitsi kohdassa 19/20/21 vaihtoehdon 3, siirtyy ruutuun 205)

203. Koulu on sujunut hyvin. Opintojen edetessä on aika valita syventäviä opintoja, valitse kolme kiinnostavaa (kaikki siirtyy ruutuun 210)

Vaihtoehto 1: Maantieto

Vaihtoehto 2: Biologia

Vaihtoehto 3: Historia

Vaihtoehto 4: Kemia

Vaihtoehto 5: Uskonto

Vaihtoehto 6: Fysiikka

Vaihtoehto 7: Filosofia

Vaihtoehto 8: Psykologia

Vaihtoehto 9: Taito ja taideaineet

204. Koulu ei ole sujunut niin hyvin kuin ajattelit. Opintojen edetessä on aika valita syventäviä opintoja, valitse kolme kiinnostavaa (kaikki siirtyy ruutuun 210)

Vaihtoehto 1: Maantieto

Vaihtoehto 2: Biologia

Vaihtoehto 3: Historia

Vaihtoehto 4: Kemia

Vaihtoehto 5: Uskonto

Vaihtoehto 6: Fysiikka

Vaihtoehto 7: Filosofia

Vaihtoehto 8: Psykologia

Vaihtoehto 9: Taito ja taideaineet

205. (JUSSI) Ensimmäinen syksy lukiossa on vierähtänyt ja sinulle on jo kertynyt aika paljon poissaoloja. Kaverisikin ovat jo alkaneet kysellä missä luuhaat, kun sinua ei koulussa näy. Miten selität poissaolojasi?

Vaihtoehto 1: Sinulla on harrastus, joka vie suurimman osan ajastasi ja olet halunnut panostaa siihen. (Siirry ruutuun 206)

Vaihtoehto 2: Olet viettänyt päiviäsi ajalehtien omien fiiliksesi mukaan ja tehnyt sitä mitä milloinkin on huvittanut. (Siirry ruutuun 213)

Vaihtoehto 3: Olet kuulemma yöt putkeen pelaillut mm. Counter Strikea. (Siirry ruutuun 214)

206. (JUSSI) Lukion edetessä huomaat, että harrastuksesi on alkanut vaatia yhä enemmän aikaasi, jotta pystyisit kehittymään siinä. Yhdessä läheistesi kanssa olet pohtinut miten ajan käyttö lukion ja harrastuksen välillä tulisi tasapainottaa.

Vaihtoehto 1: Jos nyt panostat oikein kunnolla harrastukseesi kuka tietää miten pitkälle voit siinä päästä. (Siirry ruutuun)

Vaihtoehto 2: Harrastus on loppujen lopuksi kuitenkin toissijainen asia ja lukion suorittamiseen pitäisi nyt keskittyä kunnolla. (Siirry ruutuun 203)

207. Olet yrittänyt tutustua uusiin koulukavereihisi, mutta et ole oikein päässyt mukaan kaveriporukoihin ja tunnet itsesi ulkopuoliseksi.

Vaihtoehto 1: Päätän keskittyä opiskeluun. Onhan minulla onneksi vanhat kaverini joihin voin pitää yhteyttä, vaiikkei koulusta ystäviä löytyisikään. (siirtyy ruutuun 203/204 [30%/70%])

Vaihtoehto 2: Ilman mukavaa kaveriporukkaa koulunkäynti tuntuu aika raskaalta, joten päätän keskittyä mieluisampiin asioihin vapaa-ajallani. (siirtyy ruutuun 205)

208. Löydät mukavan kaveriporukan, jonka kanssa opiskelu sujuu helposti. Opintojen edetessä on aika valita syventäviä opintoja, valitse kolme kiinnostavaa (kaikki siirtyy ruutuun 210)

Vaihtoehto 1: Maantieto

Vaihtoehto 2: Biologia

Vaihtoehto 3: Historia

Vaihtoehto 4: Kemia

Vaihtoehto 5: Uskonto

Vaihtoehto 6: Fysiikka

Vaihtoehto 7: Filosofia

Vaihtoehto 8: Psykologia

Vaihtoehto 9: Taito ja taideaineet

209. Löydät itsesi todella hauskasta kaveriporukasta, jonka kanssa opiskelu ei ainakaan ole tylsää! Vietätte paljon aikaa yhdessä myös vapaa-ajalla. Opintojen edetessä on aika valita syventäviä opintoja, valitse kolme kiinnostavaa (kaikki siirtyy ruutuun 210)

Vaihtoehto 1: Maantieto

Vaihtoehto 2: Biologia

Vaihtoehto 3: Historia

Vaihtoehto 4: Kemia

Vaihtoehto 5: Uskonto

Vaihtoehto 6: Fysiikka

Vaihtoehto 7: Filosofia

Vaihtoehto 8: Psykologia

Vaihtoehto 9: Taito ja taideaineet

210. Vanhojen tanssit lähestyvät ja ovat monelle vuoden kohokohta, jota on odotettu lukion aloituksesta lähtien. Aiotko sinä osallistua niihin.

Vaihtoehto 1: Ehdottomasti, parikin on jo tiedossa ja vaatetus mietittynä. (jos siirtyi tähän ruudusta 209 siirtyy ruutuun 212, muut siirtyy ruutuun 211.)

Vaihtoehto 2: Ehkä, jännittää koko touhu ja paristakaan ei ole tietoa. (jos siirtyi tähän ruudusta 209 siirtyy ruutuun 212, muut siirtyy ruutuun 211.)

Vaihtoehto 3: En ole kiinnostunut koko touhusta, enkä ymmärrä asiasta hössöttämistä. (jos siirtyi tähän ruudusta 209 siirtyy ruutuun 212, muut siirtyy ruutuun 211.)

211. Kevään kirjoituksiin on matkaa, mutta toisaalta voisit kirjoittaa osan pois alta jo syksyllä. Jaatko kirjoitukset osiin?

Vaihtoehto 1: Jaan, kirjoitan osan jo syksyllä. (Jos valitsi ruudussa 201 vaihtoehdon 2 -> siirtyy ruutuun 221 TAI Jos valitsi ruudussa 202 vaihtoehdon 2 -> siirtyy ruutuun 222, muut siirtyy ruutuun 223)

Vaihtoehto 2: Kirjoitan kaikki kerralla keväällä alkuperäisen suunnitelman mukaan (siirtyy ruutuun 224)

212. Vapaa-ajan vietto kavereiden kanssa alkaa viedä aikaa opiskelultasi. Osa kavereistasi käyttää vapaa-ajalla runsaasti alkoholia, ja kaveriporukalla hengaillessa juominen kuuluu asiaan.

Vaihtoehto 1: En itse ole kiinnostunut juomisesta, mutta kaverini painostavat minua juomaan.

Vaihtoehto 2: Alkoholin käyttö kohtuudella kuuluu mielestäni aikuisuuteen, joten juon itsekin välillä.

Vaihtoehto 3: Minulla ja kavereillani on paljon hausempaa, kun juomme, joten alkoholi kuuluu viikonloppuihin.

213. Opettaja ottaa yhteyttä vanhempiisi poissaolojesi takia. Opintosi eivät ole edistyneet tarpeeksi, joten jatkaaksesi lukiossa sinun täytyy suorittaa useampi kurssi uudestaan.

Vaihtoehto 1: Minua ei kiinnosta opiskella lukiossa. Oppivelvollisuus on päättynyt, joten lopetan lukion. (siirtyy ruutuun 219)

Vaihtoehto 2: Panostan enemmän opiskeluun. Teen opinto-ohjaajan kanssa suunnitelman siitä, kuinka saan rästiin jääneet kurssit suoritettua. (siirtyy ruutuun 215/216 [50%/50%].)

214. Pelaaminen vie yhä enemmän aikaasi ja poissaoloja on kertynyt paljon. Opettaja ottaa yhteyttä vanhempiisi niiden takia.

Vaihtoehto 1: En ole kiinnostunut opiskelusta vaan pelaamisesta. Päätän lopettaa lukion, jotta voin keskittyä pelaamiseen. (siirtyy ruutuun 219)

Vaihtoehto 2: Haluan jatkaa opiskelua, ja teet opinto-ohjaajan kanssa suunnitelman suorittamatta jääneiden kurssien suorittamiseksi. Päätän vähentää pelaamista ja keskittyä aiempaa enemmän opiskeluun. (siirtyy ruutuun 217/218 [50%/50])

215. Olet tsempannut hyvin ja saanut kirittyä puuttuvat kurssit kasaan. Poissaoloja on ollut jonkun verran, mutta olet saanut kurssit kuitenkin tehtyä. Välillä opiskelu tuntuu kuitenkin vaativalta, etkä aina jaksaisi mennä kouluun.

Vaihtoehto 1: Päätän pitää kovan tahdin yllä opiskelussa ja valmistua normaaliajassa lukiosta (siirtyy ruutuun 211)

Vaihtoehto 2: Päätän venyttää opiskeluaikaa neljään vuoteen, jotten väsy kovaan tahtiin. (siirtyy ruutuun 220)

216. Et ole saanut pysyttyä sovitussa suunnitelmassa, joten lukio-opintosi keskeytyvät. Mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: Haen ammattikouluun, lukiossa opiskelu ei sovi minulle. (siirtyy ruutuun 133)

217. Olet tsempannut hyvin ja saanut kirittyä puuttuvat kurssit kasaan. Olet pelannut jonkun verran, mutta saanut kurssit kuitenkin tehtyä. Välillä opiskelu tuntuu kuitenkin vaativalta, ja haluaisit pelata enemmän.

Vaihtoehto 1: Pidän kovan tahdin yllä opiskelussa ja aion valmistua normaaliajassa lukiosta , pelata ehdin myöhemmin enemmän. (siirtyy ruutuun 211)

Vaihtoehto 2: Voisin venyttää opiskeluaikaa neljään vuoteen, jotten väsy kovaan tahtiin. Haluan ehtiä opiskelun ohella myös pelata. (siirtyy ruutuun 220)

218. Et ole saanut pysyttyä sovitussa suunnitelmassa, joten lukio-opintosi keskeytyvät. Mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: Haen ammattikouluun, lukiossa opiskelu ei sovi minulle. (siirtyy ruutuun 133)

Vaihtoehto 2: mennä töihin

Vaihtoehto 3: Pelata

219. Päätit lopettaa lukion, mitä aiot nyt tehdä?

Vaihtoehto 1: Haen ammattikouluun, lukiossa opiskelu ei sovi minulle. (siirtyy ruutuun 133)

Vaihtoehto 2: mennä töihin

Vaihtoehto 3: Pelata

220. Päätöksesi suorittaa lukion oppimäärä neljässä vuodessa on antanut sinulle enemmän joustovaraa vapaa-ajan ja opiskelun yhdistämiseen. Opiskelukaverisi alkavat valmistautua penkkareihin ja lukulomaan, sinun täytyy miettiä osallistutko nyt penkkareihin ja kirjoitatko jonkun oppiaineen jo kevään kirjoituksissa.

Vaihtoehto 1: Haluan osallistua penkkareihin ja abiristeilylle tutun porukan kanssa, ensi vuonna vuorossa ovat vuotta nuoremmat oppilaat, joita en tunne niin hyvin. (siirtyy ruutuun 251)

Vaihtoehto 2: penkkarit ja äidinkieli yo-koe keväällä (siirtyy ruutuun 252)

Vaihtoehto 3: ei penkkareita, ruotsi keväällä (siirtyy ruutuun 253)

221. Päätät kirjoittaa syksyllä lyhyen matikan, miten valmistautuminen sujuu?

Vaihtoehto 1: Valmistaudun huolellisesti ja käytän paljon aikaa lukemiseen (siirtyy ruutuun 225)

Vaihtoehto 2: Ajatukseni ovat muualla, enkä jaksaa valmistautua (siirtyy ruutuun 226/227 [60%/40%])

222. Päätät kirjoittaa syksyllä d-kielen (lukiossa aloitettu), miten valmistautuminen sujuu?

Vaihtoehto 1: Valmistaudun huolellisesti ja käytän paljon aikaa lukemiseen (siirtyy ruutuun 225)

Vaihtoehto 2: Ajatukseni ovat muualla, enkä jaksaa valmistautua (siirtyy ruutuun 226/227 [60%/40%])

223. Päätät kirjoittaa syksyllä äidinkielen, miten valmistautuminen sujuu?

Vaihtoehto 1: Valmistaudun huolellisesti ja käytän paljon aikaa lukemiseen (siirtyy ruutuun 225)

Vaihtoehto 2: Ajatukseni ovat muualla, enkä jaksaa valmistautua (siirtyy ruutuun 226/227 [60%/40%])

224. Penkkarit ja lukuloma lähestyy. Tämä on ehdottomasti vuoden kohokohta, jota olette kaikki odottaneet. Mietit kuitenkin, minkälaisen painoarvon ne saavat ja mikä on sinulle tärkeintä?

Vaihtoehto 1: Tärkeintä on penkkarit ja abiristeily, niitä on odotettu ja valmistautuminen on aloitettu jo aikaa sitten. (siirtyy ruutuun 228)

Vaihtoehto 2: Lukeminen on tärkeintä, olenhan aloittanut lukion kirjoittaakseni hyvin arvosanoin. (siirtyy ruutuun 229)

Vaihtoehto 3: Molemmat ovat tärkeitä, ehdin varmasti lukea, vaikka osallistun juhlintaan. (siirtyy ruutuun 230)

225. YO-koe meni hyvin ja olet tyytyväinen saamaasi arvosanaan. Aika valmistautua penkkareihin ja lukulomaan muiden aineiden YO-kirjoitusten osalta. Mietit kuitenkin minkälaisen painoarvon ne saavat ja mikä on sinulle tärkeintä?

Vaihtoehto 1: Tärkeintä on penkkarit ja abiristeily, niitä on odotettu ja valmistautuminen on aloitettu jo aikaa sitten. (siirtyy ruutuun 231)

Vaihtoehto 2: Lukeminen on tärkeintä, olenhan aloittanut lukion kirjoittaakseni hyvin arvosanoin. (siirtyy ruutuun 232)

Vaihtoehto 3: Molemmat ovat tärkeitä, ehdin varmasti lukea, vaikka osallistun juhlintaan. (siirtyy ruutuun 233)

226. YO-koe meni läpi, muttet saanut niin hyvää arvosanaa kuin olisit halunnut. Mitä teet?

Vaihtoehto 1: Haluan uusia kokeen keväällä. (siirtyy ruutuun 224)

Vaihtoehto 2: Tyydyn arvosanaan ja alan valmistautua edessä oleviin penkkareihin ja tulevaan lukulomaan muiden aineiden osalta. (siirtyy ruutuun 233)

227. Reputit ja joudut tekemään keväällä uudestaan. Siirtyy ruutuun 224. (tässä ei siis ole vaihtoehtoja, on vaan "ilmoitus" pelaajalle.)

228. Penkkarit ja risteily sujuu hyvin ja pidätte hauskaa koulukavereidesi kanssa. Odotettu lukuloma alkaa, miten aiot sen käyttää?

Vaihtoehto 1: Teen tarkan lukusuunnitelman, jossa aion pysyä. Muut asiat ovat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 234)

Vaihtoehto 2: Lukeminen sujuu omalla painollaan, nyt on aikaa muuhunkin. (siirtyy ruutuun 235)

Vaihtoehto 3: Menen töihin, ehdin varmasti lukeakin. (siirtyy ruutuun 236)

229. Penkkarit sujui mahtavasti ja hauskaa oli, risteilylle et lähtenyt vaan käytit ajan lukemiseen. Odotettu lukuloma alkaa, miten aiot sen käyttää?

Vaihtoehto 1: Minulla on jo tarkka lukusuunnitelma, jota aion noudattaa. Muut asiat ovat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 234)

Vaihtoehto 2: Olen jo lukenut kaiken, nyt voi keskittyä kertaamiseen. (siirtyy ruutuun 234)

Vaihtoehto 3: Lukeminen alkaa jo kyllästyttää. Menen töihin, ehdin kyllä lukeakin siinä sivussa. (siirtyy ruutuun 236)

230. Penkkarit ja risteily sujuu hyvin ja pidätte hauskaa koulukavereidesi kanssa. Odotettu lukuloma alkaa, miten aiot sen käyttää?

Vaihtoehto 1: Teen tarkan lukusuunnitelman, jossa aion pysyä. Muut asiat ovat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 234)

Vaihtoehto 2: Lukeminen sujuu omalla painollaan, nyt on aikaa muuhunkin. (siirtyy ruutuun 235)

Vaihtoehto 3: Menen töihin, ehdin varmasti lukeakin. (siirtyy ruutuun 236)

231. Penkkarit ja risteily sujuu hyvin ja pidätte hauskaa koulukavereidesi kanssa. Odotettu lukuloma alkaa ja on aika keskittyä jäljellä oleviin yo-kokeisiin.

Vaihtoehto 1: Teen tarkan lukusuunnitelman, jossa aion pysyä. Muut asiat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 237)

Vaihtoehto 2: Lukeminen sujuu omalla painollaan, nyt on aikaa muuhunkin. (siirtyy ruutuun 238)

Vaihtoehto 3: Menen töihin, ehdin varmasti lukeakin. (siirtyy ruutuun 239)

232. Penkkarit sujui mahtavasti ja hauskaa oli, risteilylle et lähtenyt vaan käytit ajan lukemiseen. Odotettu lukuloma alkaa ja on aika keskittyä jäljellä oleviin yo-kokeisiin.

Vaihtoehto 1: Minulla on jo tarkka lukusuunnitelma, jota aion noudattaa. Muut asiat ovat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 237)

Vaihtoehto 2: Olen jo lukenut kaiken, nyt voi keskittyä kertaamiseen. (siirtyy ruutuun 237)

Vaihtoehto 3: Lukeminen alkaa jo kyllästyttää. Menen töihin, ehdin kyllä lukeakin siinä sivussa. (siirtyy ruutuun 239)

233. Penkkarit ja risteily sujui hyvin ja piditte hauskaa koulukavereidesi kanssa. Odotettu lukuloma alkaa ja on aika keskittyä jäljellä oleviin yo-kokeisiin.

Vaihtoehto 1: Teen tarkan lukusuunnitelman, jossa aion pysyä. Muut asiat toissijaisia. (siirtyy ruutuun 237)

Vaihtoehto 2: Lukeminen sujuu omalla painollaan, nyt on aikaa muuhunkin. (siirtyy ruutuun 238)

Vaihtoehto 3: Menen töihin, ehdin varmasti lukeakin. (siirtyy ruutuun 239)

234. Aloitit yo-kokeeseen valmistautumisen huolella tehden tarkan lukusuunnitelman. Nyt on kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Pysyin hyvin suunnitelmassa ja uskon kirjoitusten menevän hyvin. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! En ihan pysynyt suunnitelmassa, mitenkähän kirjoitukset menee? Olisiko sittenkin pitänyt valita reaalikokeeseen maantieto? (siirtyy ruutuun 243/244 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Suunnitelmassa pysytty, mutta aika tuntuu loppuvan. Vielä pitäisi kerrata englannin alistuskonjugatioita ja matematiikasta funktioiden verrannollisuutta. (siirtyy ruutuun 240)

235. Lukuloma on loppuillaan, ja on kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Olen saanut hyvin luettua ja olo on luottavainen. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! Lukuloma kului ihan liian nopeasti, enkä ole ehtinyt lukea ollenkaan kaikkea. Toivottavasti pääsen läpi edes matikasta... (siirtyy ruutuun 241/242 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Lukeminen jäi vähiin, mutta se onkin ihan yliarvostettua. Kurssit on käyty, joten kyllä kokeet läpi menee lukemattakin. (siirtyy ruutuun 240/241/244 [30%/40%/30%])

236. Töissä on ollut kivaa ja saat jatkaa siellä myös kirjoitusten jälkeen kesätöissä. Lukuloma sujahti ohi kuin huomaamatta ja nyt on yo-kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Olen saanut töiden jälkeen hyvin luettua, olo on luottavainen. (Siirtyy ruutuun 240)

Vaihtoehto 2: Apua! Lukuloma kului ihan liian nopeasti, enkä ole ehtinyt lukea ollenkaan kaikkea. Toivottavasti pääsen edes läpi kirjoituksista... (siirtyy ruutuun 241/242 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Lukeminen jäi vähiin, mutta se onkin ihan yliarvostettua. Kurssit on käyty, joten kyllä kokeet läpi menee lukemattakin. (siirtyy ruutuun 240/241/244 [30%/40%/30%])

237. Aloitit yo-kokeeseen valmistautumisen huolella tehden tarkan lukusuunnitelman. Nyt on kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Pysyin hyvin suunnitelmassa ja uskon kirjoitusten menevän hyvin. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! Et ihan pysynyt suunnitelmassa, mitenkähän kirjoitukset menee? Olisiko sittenkin pitänyt valita reaalikokeeseen maantieto? (siirtyy ruutuun 243/244 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Suunnitelmassa pysytty, mutta aika tuntuu loppuvan. Vielä pitäisi kerrata englannin epäsäännöllisten verbien taivutusta ja matematiikasta funktioiden verrannollisuutta. (siirtyy ruutuun 240)

238. Lukuloma on loppuillaan ja on kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Olen saanut hyvin luettua ja olo on luottavainen. (siirtyy ruutuun 240)

Vaihtoehto 2: Apua! Lukuloma kului ihan liian nopeasti, en ole ehtinyt lukea ollenkaan kaikkea. Toivottavasti pääsen läpi edes matikasta.. (siirtyy ruutuun 241/242 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Lukeminen jäi vähiin, mutta se onkin ihan yliarvostettua. Kurssit on käyty, joten kyllä kokeet läpi menee lukemattakin. (siirtyy ruutuun 240/241/244 [30%/40%/30%])

239. Töissä on ollut kivaa ja saat jatkaa siellä myös kirjoitusten jälkeen kesätöissä. Lukuloma sujahti ohi kuin huomaamatta, nyt on yo-kokeiden aika, mikä on päällimmäinen fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina ja laskin tarkistettu. Olen saanut töiden jälkeen hyvin luettua ja olo on luottavainen. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! Lukuloma kului ihan liian nopeasti, en ole ehtinyt lukea ollenkaan kaikkea. Toivottavasti pääsen edes läpi kirjoituksista.. (siirtyy ruutuun 241/242 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Lukeminen jäi vähiin, mutta se onkin ihan yliarvostettua. Kurssit on käyty, kyllä kokeet läpi menee lukemattakin. (siirtyy ruutuun 240/241/244 [30%/40%/30%])

240: Onneksi olkoon! Kirjoitit hyvin arvosanoin ja Ylioppilasjuhlat ovat edessä. Voit huokaista helpotuksesta ja alkaa todenteolla valmistautua juhlaan. Yksi etappi elämässä on nyt suoritettu ja uudet tuulet puhaltavat. Hyvät arvosanasi avaavat monia vaihtoehtoja tulevia opintoja ajatellen ja voit olla ylpeä itsestäsi ja nauttia oman ahkeruutesi ja sinnikkyytesi tuloksista. **Olisiko tämä jo loppukohta. Vähän pidempää tarinaa tähän siis..**

241. Onneksi olkoon! Matematiikka meni kuin menikin läpi, samoin kuin muutkin aineet, mutta kaikki arvosanat eivät olleet niin hyviä kuin toivoit. Voit kuitenkin olla ylpeä itsestäsi, yo-tutkinto taskussa suunta tulevaisuuteen ovet on auki! **Olisiko tämä jo loppukohta. Vähän pidempää tarinaa tähän siis..**

242. YO-kokeiden tulokset saapuvat ja reputit matikan, muut aineet onneksi meni läpi. Mitä nyt teet?

VAihtoehto 1: Heitän hanskat tiskiini, ärsyttää että 3 vuotta meni hukkaan lukiossa. (siirtyy ruutuun 245)

Vaihtoehto 2: Ilmoittaudun syksyn yo-kokeeseen ja valmistaudun paremmin, kesällä keskityn laskemiseen! (siirtyy ruutuun 246)

VAihtoehto 3: Kesätyöt kutsuu, mutta ehdin kyllä niiden ohella laskea ja valmistautua syksyn uusintaan. (siirtyy ruutuun 247)

243: Onneksi olkoon! Reaalikin meni kuin menikin läpi, samoin kuin muutkin aineet, mutta kaikki arvosanat eivät olleet niin hyviä kuin toivoit. Voit kuitenkin olla ylpeä itsestäsi, yo-tutkinto taskussa suunta tulevaisuuteen ovet on auki! **Olisiko tämä jo loppukohta. Vähän pidempää tarinaa tähän siis..**

244: YO-kokeiden tulokset saapuvat ja reputit reaalien, muut aineet onneksi meni läpi. Mitä nyt teet?

VAihtoehto 1: Heitän hanskat tiskiini, ärsyttää että 3 vuotta meni hukkaan lukiossa. (siirtyy ruutuun 245)

Vaihtoehto 2: Ilmoittaudun syksyn yo-kokeeseen ja valmistaudun paremmin, kesällä keskityn lukemiseen! (siirtyy ruutuun 246)

VAihtoehto 3: Kesätyöt kutsuu, mutta ehdin kyllä niiden ohella lukea ja valmistautua syksyn uusintaan. (siirtyy ruutuun 247)

245: Kamoon, mieti nyt vielä! Yksi ainoa yo-koe erottaa sinut ja valkolakin. Jos kuitenkin yrittäisit syksyllä uudestaan?

Vaihtoehto 1: No en, johan sanoin! EVVK. (siirtyy ruutuun 248)

Vaihtoehto 2: Ärsyttää vieläkin, mutta taidan ilmoittautua syksyn yo-kokeeseen. (siirtyy ruutuun 246)

246. Kesä on mennyt, viimeinen koitos edessä. Miten olet valmistautunut yo-kokeeseen?

Vaihtoehto 1: Olen pöntännyt otsa hiessä. Tällä kertaa pääsen varmasti läpi! (siirtyy ruutuun 248/249 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: Kesällä on niin paljon muutakin tekemistä kuin istua nenä kiinni kirjassa. Mutta kyllä tästä varmaan selvitään. (siirtyy ruutuun 249)

Vaihtoehto 3: APUA! Ei tullut luettua.. (siirtyy ruutuun 249/250 [50%/50%])

247: Kesä on mennyt, viimeinen koitos edessä. Miten olet valmistautunut yo-kokeeseen?

Vaihtoehto 1: Töiden jälkeen olen pöntännyt otsa hiessä. Auringosta en ole paljon ehtinyt nauttia. (siirtyy ruutuun 248/249 [50%/50%])

Vaihtoehto 2: Kesätöiden ohella en ole jaksanut lukea niin paljon, kuin olisin halunnut, mutta kyllä tästä selvitään (siirtyy ruutuun 249)

Vaihtoehto 3: APUA! Ei tullut luettua.. (siirtyy ruutuun 249/250 [50%/50%])

248: Onneksi olkoon! YO-koe meni yli odotusten! yo-tutkinto taskussa suunta tulevaisuuteen ovet on auki!
Olisiko tämä jo loppukohta. Vähän pidempää tarinaa tähän siis..

249: Onneksi olkoon! YO-koe meni kuin menikin läpi! Voit olla ylpeä itsestäsi, yo-tutkinto taskussa suunta tulevaisuuteen ovet on auki! **Olisiko tämä jo loppukohta. Vähän pidempää tarinaa tähän siis..**

250: Ei se mennyt vieläkään... **mitä me tälle nyt ,keksitään???** **TODENNÄKÖISESTI ET SITTEN KOSKAAN VALMISTUNUT LUKIOSTA JA PELI LOPPUU MUTTA SIIHEN PITÄÄ SITTEN PITÄÄ VÄHÄ AVATA MITÄ VAIHTOEHTOJA TULEVAISUUDESSA ON. LUKIOSTA JOS MIELIS VIELÄ PAPERIT SAADA NIIN PITÄS KOKO TUTKINTO SUORITTA ALUSTA. PAKOLLISEN YO AINEEN SAA KAKSI KERTAA UUSIA JOS EI MENE LÄPI.** **Vai oltaisko me niin reiluja että unohdetaan tää ruutu ja palkitaan sinnikkyys päästämällä kaikki tässä vaiheessa läpi?**

251: Penkkarit ja risteily sujui hyvin ja piditte hauskaa koulukavereidesi kanssa. Muiden jäädessä lukulomalle, on koulussa vähän tylsää, miten suhtaudut muuttuneeseen tilanteeseen?

Vaihtoehto 1: Lintsailua

Vaihtoehto 2: nyt keksityt täysillä opiskeluun (siirtyy ruutuun 258)

252: Penkkarit meni kivasti, nyt valmistaudut aikän yo-kokeeseen

Vaihtoehto 1: Valmistaudut huolellisesti ja luet (siirtyy ruutuun 254)

Vaihtoehto 2: et jaksaa valmistautua (254/255 50%/50%)

253. Kavereidesi jäätyä lukulomalle, on sinunkin aika alkaa valmistautumaan ruotsin yo-kokeeseen

Vaihtoehto 1: Valmistaudut huolellisesti ja luet (siirtyy ruutuun 254)

Vaihtoehto 2: et jaksaa valmistautua (254/255 50%/50%)

254: Jee läpi. Kirjoitatko syksyllä myös jonkun alta pois?

Vaihtoehto 1: Joo matikan (siirtyy ruutuun 256)

Vaihtoehto 2: en, jätän loput kevääksi, niin ei tarvi kesällä pönttää. (siirtyy ruutuun 258)

255: Ei läpi, syksyllä uudestaan. (siirtyy ruutuun 257)

256: Kesä meni, ehditkö lukea?

Vaihtoehto 1: joo, pönttää on (siirtyy ruutuun 261)

Vaihtoehto 2: Yritin, mutta oli niin paljon muuta (siirtyy ruutuun 261/262 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ei tullut luettua (siirtyy ruutuun 262/263 [50%/50%])

257: Kesä meni, ehditkö lukea?

Vaihtoehto 1: joo, pönttää on (siirtyy ruutuun 261)

Vaihtoehto 2: Yritin, mutta oli niin paljon muuta (siirtyy ruutuun 261/262 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Ei tullut luettua (siirtyy ruutuun 262/263 [50%/50%])

258: Tarvittavat kurssit alkaa olla kasassa. Aika valmistautua kevään YO-kirjoituksiin ja lukulomaan. Miten aiot sen käyttää?

Vaihtoehto 1: Teet tarkan lukusuunnitelman ja aiot pysyä siinä. Muut asiat toissijaisia (siirtyy ruutuun 259)

Vaihtoehto 2: Lukeminen sujuu omalla painollaan, nyt on aikaa muuhunkin (siirtyy ruutuun 260)

259. Kokeet alkaa ,Tarkkasuunnitelma mikä fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina, laskin tarkistettu. Pysyit hyvin suunnitelmassa, uskot kirjoitusten menevän hyvin. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! Et ihan pysynyt suunnitelmassa, mitenkähän kirjoitukset menee? Olisiko sittenkin pitänyt valita reaalikokeeseen maantieto? (siirtyy ruutuun 243/264 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Suunnitelmassa pysytty, mutta aika tuntuu loppuvan. Vielä pitäisi kerrata englannin alituskonjugaatioita ja matematiikasta funktioiden verrannollisuutta. (siirtyy ruutuun 240)

260: yokokeet alkaa mikä fiilis?

Vaihtoehto 1: Eväät valmiina, laskin tarkistettu. Olen saanut hyvin luettua, olo on luottavainen. (siirtyy ruutuun 240.)

Vaihtoehto 2: Apua! Lukuloma kului ihan liian nopeasti, en ole ehtinyt lukea ollenkaan kaikkea. Toivottavasti pääsen edes läpi matikasta.. (siirtyy ruutuun 241/264 [50%/50%])

Vaihtoehto 3: Lukeminen jäi vähiin, mutta se onkin ihan yliarvostettua. Kurssit on käyty, kyllä kokeet läpi menee lukemattakin. (siirtyy ruutuun 240/241/264 [30%/30%/40%])

261. Hyvä arvosana. Suunta kohti kevään kirjoituksia, jossa loput yokokeet (siirtyy 258)

262. Läpi, muttei niin hyvä arvosana. Suunta kohti kevään kirjoituksia, jossa loput kokeet (siirtyy 258)

263. Ei läpi. Suunta kohti kevään kirjoituksia, jossa loput kokeet (siirtyy 258)

264 Muut läpi, reaali ei. Mitä nyt?

Vaihtoehto 1: Heitän hanskat tiskiin, ärsyttää että 4 vuotta meni hukkaan lukiossa. (siirtyy ruutuun 245)

Vaihtoehto 2: Ilmoittaudut syksyn yo-kokeeseen, kesällä keskityt lukemiseen! (siirtyy ruutuun 246)

Vaihtoehto 3: Kesätyöt kutsuu, mutta ehdit niiden ohella kyllä lukea ja valmistautua syksyn uusintaan (siirtyy ruutuun 247)

265. Onneksi olkoon! Pääsit yhteishaun kautta lukioon opiskelemaan. Lukiossa opiskelu on kovin erilaista kuin ammattikoulussa, toivotaan että se sopii sinulle paremmin. Jo lukion alussa sinun pitää miettiä ainevalintojasi. Aiotko lukea pitkän vai lyhyen matematiikan?

Vaihtoehto 1: Pitkän (siirtyy ruutuun 266)

Vaihtoehto 2: Lyhyen (siirtyy ruutuun 266)

266. Seuraavaksi valittavanasi ovat kieliopinnot

Vaihtoehto 1: Jatkan yläasteella aloittamaani vapaavalintaista kieltä (siirtyy ruutuun 203)

Vaihtoehto 2: Aloitan uuden kielen lukiossa (siirtyy ruutuun 203)

Vaihtoehto 3: En jatka yläasteella aloittamaani vapaavalintaista kieltä enkä aloita uutta lukiossa (siirtyy ruutuun 203)

400. Olet viettänyt nyt kuukauden kuunnellen kavereidesi tarinoita siitä millaisiin kouluihin he ovat päässeet. Tästä johtuen olet itsekkin alkanut miettiä omaa tilannettasi. Mitä aiot tehdä?

Vaihtoehto 1: Kaivan puhelimestani etsivän nuorisotyön puhelinnumeron ja soitan. (siirry ruutuun 401)

Vaihtoehto 2: Minua on alkanut ärsyttää kaverit, jotka puhuvat tulevista kouluistaan. Alan viettämään enemmän aikaa kavereiden kanssa, jotka ovat samanlaisessa tilanteessa kuin minä. (siirry ruutuun)

Vaihtoehto 3: Haluaisin kovasti saada tulevaisuudessa jotain aikaan, mutta tuntuu, että en tiedä yhtään mitä nyt pitäisi tehdä. (Siirry ruutuun)

401. Olet matkalla Kamppiin tapaamaan ohjaamon työntekijää. Miten tapaaminen sujui?

Vaihtoehto 1: Keskustelin työntekijän kanssa tilanteestani ja koin, että siitä oli hyötyä ja minua ymmärrettiin. Sovin uuden tapaamisajan. (siirry ruutuun 402)

Vaihtoehto 2: Menin tapaamiseen, mutta en kokenut siitä olevan mitään hyötyä. Työntekijäkin oli todella ärsyttävä. Sovin uuden ajan, jotta pääsin tilanteesta pois mahdollisimman helposti. (Siirry ruutuun 407)

Vaihtoehto 3: Matkalla ohjaamoon kaverini soitti ja pyysi tapaamaan häntä heti. Hetken pohdittuani päätin tehdä u-käännöksen ja lähdin kaverini luo. (siirry ruutuun)

402. Seuraavalla tapaamiskerralla mietitte yhdessä työntekijän kanssa erilaisia vaihtoehtoja. Mikä sinua kiinnostaisi eniten?

Vaihtoehto 1: Lukioon pääseminen (siirry ruutuun 403)

Vaihtoehto 2: Ammattikouluun pääseminen (siirry ruutuun 404)

Vaihtoehto 3: Ammatillinen tutkinnon suorittaminen oppisopimuksella (siirry ruutuun 405)

Vaihtoehto 4: Työn löytäminen (siirry ruutuun 406)

403. Yhdessä ohjaamon työntekijän kanssa haitte lukioon kesän lisähaussa ja jäit odottamaan tuloksia jännittyneenä. (Siirry ruutuun 19)

404. Yhdessä ohjaamon työntekijän kanssa haitte syksyllä ammattikouluun ja jäit odottamaan jännittyneenä pääsetkö aloittamaan koulun tammikuussa. (Siirry ruutuun 16)

405. Yhdessä ohjaamon työntekijän kanssa sinulle järjestyy oppisopimus paikka. (Siirry ruutuun 135)

406. Yhdessä ohjaamon työntekijän kanssa ilmoitatte sinut työttömäksi työnhakijaksi ja jäät odottamaan yhteydenottoja. (Siirry ruutuun)

407. Muutama viikko kotisohvalla on vierähtänyt ja Netflixistäkin alkaa sarjat loppumaan. Mietit miten viikonlopun saisi kulumaan?

Vaihtoehto 1: Kaverini kämppähän on viikonlopun tyhjä ja hän on päättänyt järjestää bileet. Voisin lähteä sinne. (siirry ruutuun)

Vaihtoehto 2: Serkkuni pyysi minua viikonlopuksi duuniin isänsä firmaan. Toisaalta ylimääräinen raha ei olisi haitaksi. (siirry ruutuun 408)

Vaihtoehto 3: Viikonloppuna on harrastukseeni liittyvä tapahtuma, jonka olin jo unohtanut. Päätän kuitenkin lähteä katsomaan, mitä siellä tapahtuu. (siirry ruutuun 409)

408. Viikonloppu meni nopeasti duunia painaessa ja se oli oikeastaan aika mukavaa. Alat pohtia olisiko sinun mahdollisuus saada jonkinlaista duunia.

Vaihtoehto 1: Seuraavalla ohjaamon ajalla otan puheeksi työnteon. (Siirry ruutuun 402)

Vaihtoehto 2: Päätän alkaa etsimään itselleni kesätöitä. (siirry ruutuun)

409. Viikonlopun harrastustapahtumassa alat pohtimaan olisiko harrastustasi mahdollista yhdistää tulevaan koulutukseesi. Muistat samalla, että seuraava ohjaamo käynti olisi ensi viikolla. (Siirry ruutuun 410)

410. Mitä teet seuraavan ohjaamo käynnin suhteen?

Vaihtoehto 1: Työntekijä oli todella rasittava enkä halua nyt nähdä häntä, joten jätän koko tapaamisen välistä. (Siirry ruutuun)

Vaihtoehto 2: Otan työntekijän kanssa puheeksi harrastukseni ja pohdin voisiko sen yhdistää tulevaan koulutukseeni. (Siirry ruutuun 411)

Vaihtoehto 3: Menen tapaamiseen, mutta en odota siltä yhtään mitään. (Siirry ruutuun)

411. Ohjaamon työntekijä esittelee sinulle erilaisia vaihtoehtoja, niin lukion kuin ammattikoulun puolelta, jotka tukisivat myös harrastustasi. Innostut työntekijän kertomista vaihtoehtoista ja päätätte hakea...?

Vaihtoehto 1: Haen lukioon (Siirry ruutuun 19)

Vaihtoehto 2: Haen ammattikouluun (Siirry ruutuun 16)

500. Olet viimeaikoina juonut lähinnä kavereidesi juomia. Uudet juhlat ovat tiedossa ja kaveri pyytävät tällä kertaa sinua hankkimaan alkoholijuomat. Miten ajattelit juomien hankinnan toteuttaa?

Vaihtoehto 1: Tiedän missä vanhempani säilyttävät alkoholia ja päätän varastaa juomat kotoa. (Siirry ruutuun 50/50 502/503)

Vaihtoehto 2: Kaveriporukassa päätämme kokeilla juoksu kaljojen hankkimista. (Siirry ruutuun 50/50 502/504)

Vaihtoehto 3: Hengaan lähiostarilla kavereideni kanssa ja yritän saada ohikulkijoita ostamaan meille alkoholia. (Siirry ruutuun 50/50 502/505)

501 Alkoholi ei kiinnosta

502. Saitte juomat hankittua ilman ongelmia ja menette vakituiseen paikkaan hengaillemaan ja juomaan. Kuinka paljon ajattelit juoda?

Vaihtoehto 1: En pahemmin ajatteli juomistani, avaan uuden pullon kunhan edellinen on tyhjä. (Siirry ruutuun 30/70 506/507)

Vaihtoehto 2: Kaverillani on tänään synttärit, joten tunnelma on korkealla ja juomaa kuluu. (Siirry ruutuun 50/50 506/507)

Vaihtoehto 3: Päätin juoda vain muutaman, mutta tunnelman noustessa huomasin juoneeni enemmän kuin olin ajatellut. (Siirry ruutuun 70/30 506/507)

503. Juhlien jälkeisenä päivänä vanhemmat haluavat keskustella kanssasi. He ovat huomanneet sinun varastaneen juomia viinakaapistaan ja haluavat selityksen. Mitä kerrot heille?

Vaihtoehto 1: Kerron totuuden. (Siirry ruutuun 50/50 508/509)

Vaihtoehto 2: Kerron varastaneeni juomia kavereilleni, mutta valehtelen, että en itse juonut mitään. (Siirry ruutuun 50/50 508/509)

Vaihtoehto 3: Kiistan kaiken ja syytän vanhempiani etteivät he muista paljonko ovat juomia kaapistaan juoneet. (Siirry ruutuun 50/50 508/509)

504 Poliisille kiinni jääminen pöllimisestä

506. Illan aikana joit itsesi todella vahvaan humalaan ja kaverisi kantoivat sinut taas kotiin lähes sammuneena. Vanhempasi olivat hereillä ja olit rähissyt heille. Lopulta olit oksentanut olohuoneen matolle. Aamulla heräät oman huoneesi lattialta ja kuulet kolinaa keittiöstä. Samalla huomaat oksennusta omassa paidassasi. Mitä tapahtuu seuraavaksi?

507. Heräät aamulla outoon piippaukseen ja kirkkaisiin valoihin. Tuntemattomat kasvot katsovat sinua ja kysyvät vointiasi. Hetken räpyteltyäsi tajuat olevasi sairaalassa. Illan aikana olit juonut itsesi niin kovaan humalaan, että olit saanut alkoholimyrkytyksen. Kaverisi olivat soittaneet paikalle ambulanssin ja sinut oli kiidätetty suoraan sairaalaan, vatsahuuhteluun. Vanhempasi ovat huoneessasi ja katsovat sinua huolissaan. Mitä tapahtuu seuraavaksi?

508 Vanhempasi ovat huolissaan ja saat kuulla kunniasi

509 Vanhempasi suhtautuvat asiaan rauhallisemmin ja antavat sinulle vielä yhden mahdollisuuden.

